

Veronika Turek: Expats and the „Wall of Czechness“: An Ethnography of Expat Spaces in Prague

Oponentský posudek magisterské diplomové práce

Veronika Turek si jako téma své magisterské práce vybrala aktuální téma, totiž vytváření vztahu k místům (v Praze i on-line prostoru), a tedy pocitu přináležení u žen-expatek. Přistoupila k němu z pozice současné antropologie, kdy zkoumala způsob jeho konstruování, a navíc zohlednila (a v průběhu textu několikrát reflektovala) vlastní pozici, pro kterou je zážitek konstantní mobility charakteristický.

Práce má klasickou strukturu: v první kapitole, představující jakýsi vstup do terénu, představuje výsledky různých šetření, týkajících se cizinců v ČR. (Nesrozumitelný je mi údaj na s. 5, že 804,252 cizinců je zaměstnáno, když na předchozí straně bylo jako celkový počet uváděno číslo 658,564; vztahuje se každé z nich k jinému období?) V závěru kapitoly se dozvídáme, že zatímco je Praha vnímána jako přátelská k cizincům vzhledem k lékařské péči, dopravě atd., v kategorii „friendliness toward foreigners“ si vede velmi špatně. A právě tato skutečnost je jedním z východisek autorčina výzkumu. Ve druhé, teoretické kapitole poskytuje důkladný přehled současného akademického pojetí pojmu „expat“, a literatury k problematice konstruování vztahu k místu (place-making). Zde budiž řečeno, že přehled po literatuře má Veronika Turek opravdu nadstandartní: její soupis literatury obsahuje přes stovku titulů. Ve třetí kapitole podrobně vysvětluje užitou metodologii (která měla vzhledem k výzkumu jak v on-line, tak off-line prostoru různé nástrahy), včetně jejích limitů a etických aspektů. Čtvrtá a pátá kapitola přináší vlastní výsledky výzkumu, konkrétně toho, jak vnímají její respondentky-expatky život v Praze a jak si vytvářejí pocit přináležení (belonging) jak k lidem (on-line komunity), tak k fyzickým i virtuálním místům. (Mimochodem, nebylo možné vyčíst víc z map, které respondentky poskytly, než že pro ně neexistují *strict expat only spaces*?)

Kromě již oceněné teoretické i metodologické důkladnosti je další předností textu kultivovaný styl výkladu, kterému jen v několika místech chybí poslední editace (např. u komentáře k mapě Aleny *places she would like to go (blue square), and places she would like to go (green flag)*, s. 61: nejspíš ale šlo o odlišné kategorie, ne?; nebo *This section ...looks at a group that I was became a part of...* s. 75; v závěru: *This main research question this research project was looking to answer...*, s. 114). Tato praxe odevzdávání před posledním pročtením je obzvlášť smutná u velmi dobrých prací, které lze navrhnout na celouniverzitní i jiné ceny, ale právě podobné chyby snižují jejich šance.

K práci nemám vážnější výhrady a doporučuji ji hodnotit jako výbornou.

K **obhajobě** mám několik otázek:

1) Považujete pojem „expat“ jako vhodný analytický pojem, konkrétně v dichotomii k pojmu „imigrant“ (zejména s přihlédnutím k současnému mohutnému pohybu osob, a tedy širokému spektru znalostí, etnicit atp.? Nebo jde spíš o emický pojem?

2) Při čtení práce se mi ony ženské expatské Fb skupiny jevily jako upevňující onu separační zeď (Ti Češi jsou hrozní, že jo?) Mýlím se?

3) Je srozumitelné, že jazyková bariéra je vnímána jako zeď; mají k tomu nějaké komentáře ty respondentky, které už žily déle i v jiných zemích? (V Polsku, kde to možná bude podobné?...)

Praha 4. 9. 2023

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.